

OŚRODKI PEDAGOGICZNE W POLSCE

Rocznik Pedagogiczny 39/2016
PL ISSN 0137-9585

ROMAN LEPPERT
Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

PROF. DR HAB. BOGUSŁAW ŚLIWERSKI
DOKTOREM HONORIS CAUSA
UNIWERSYTETU KAZIMIERZA WIELKIEGO W BYDGOSZCZY

5 grudnia 2016 roku podczas uroczystego posiedzenia Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy prof. dr hab. Bogusław Śliwerski został uhonorowany najwyższą godnością akademicką, jaką senat uczelni wyższej może przyznać – tytułem doktora honoris causa.

Uhonorowanego tą godnością profesora czytelnikom polskich czasopism pedagogicznych, szerzej: polskim pedagogom przedstawiać nie trzeba. Przypomnijmy jedynie dla porządku, że prof. dr hab. B. Śliwerski jest zatrudniony na stanowisku profesora zwyczajnego na Wydziale Nauk o Wychowaniu Uniwersytetu Łódzkiego, gdzie kieruje Katedrą Teorii Wychowania, jest także profesorem wizytującym na Wydziale Nauk Pedagogicznych Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie.

Fot. Andrzej Obiała

Nie sposób w krótkim sprawozdaniu przedstawić dorobek naukowy prof. B. Śliwerskiego, ograniczmy się tu do stwierdzenia, że – jak podaje biogram

przygotowany na uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa – jest on autorem, współautorem, tłumaczem i redaktorem 65 monografii naukowych oraz autorem ponad 800 artykułów naukowych. W ostatnim czasie opublikował między innymi takie prace, jak: *Pedagogika ogólna. Podstawowe prawidłowości* (Kraków 2012), *Diagnoza społeczeństwa szkolnictwa publicznego III RP w gorsecie centralizmu* (Kraków 2013), *Edukacja (w)polityce. Polityka (w)edukacji* (Kraków 2015), *Harcerstwo źródłem pedagogicznej pasji* (Kraków 2016). Profesor B. Śliwerski jest założycielem i redaktorem naczelnym kwartalnika „Studia z Teorii Wychowania” oraz członkiem rad naukowych wielu czasopism, zarówno w kraju, jak i za granicą. Dotychczas kierował 9 projektami badawczymi realizowanym w ramach konkursów ogłaszanych przez takie podmioty, jak: KBN, MNiSW, NCN oraz uczestniczył w pracach 14 międzynarodowych i ogólnokrajowych zespołów badawczych.

Profesor B. Śliwerski pełni wiele ważnych funkcji, wśród nich wspomnieć warto przewodniczenie Komitetowi Nauk Pedagogicznych PAN, przewodniczenie Sekcji I Nauk Humanistycznych i Społecznych Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów w latach 2013–2016, pełnienie roli eksperta w Narodowym Centrum Nauki i Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

Dotychczas wyróżniono prof. B. Śliwerskiego m.in. godnością doktora honoris causa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (w 2014 r.), tytułem profesora honorowego Uniwersytetów: Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie i Śląskiego w Katowicach oraz Nagrodą Naukową Prezesa Rady Ministrów w dziedzinie nauk społecznych w 2016 roku.

Z wnioskiem o nadanie tytułu doktora honoris causa prof. B. Śliwerskiemu wystąpiła 15 września 2015 roku Rada Wydziału Pedagogiki i Psychologii UKW w Bydgoszczy. Dziekan Wydziału prof. dr hab. Ewa Zwolińska przedstawiła wówczas kandydata do tytułu jako wybitnego pedagoga – twórcę nowoczesnych podstaw kształcenia i wychowania.

Po przeprowadzeniu wszystkich wymaganych procedurą czynności wewnątrz Uniwersytetu Senat UKW zwrócił się do Senatów Uniwersytetów: Adama Mickiewicza w Poznaniu, w Białymstoku z prośbą o wyrażenie opinii w sprawie uhonorowania prof. B. Śliwerskiego najwyższą akademicką godnością. Opinie dla wskazanych Senatów przygotowali: prof. dr hab. Zbyszko Mełosiński, prof. dr hab. Jerzy Nikitorowicz. Pierwszy z nich w swojej opinii stwierdził m.in.: „Prof. zw. dr hab. Bogusław Śliwerski jest jedną z najwybitniejszych postaci pedagogiki polskiej ostatnich dekad. Jego wkład w rozwój współczesnej polskiej refleksji edukacyjnej jest powszechnie uznany, a pozycja w środowisku pedagogów polskich (i nie tylko) – bardzo wysoka i niepodważalna. Wiele z książek autorstwa Bogusława Śliwerskiego weszło do kanonu polskiej literatury w zakresie nauk pedagogicznych (i szerzej – społecznych), a każda publikacja tego autora stanowi wydarzenie autorskie”. Profesor Jerzy Nikitorowicz scharakteryzował w swojej opinii sylwetkę kandydata jako:

- człowieka uniwersytetu wychowującego i ukierunkowującego ku przestrzeganiu i realizowaniu zasad demokracji (kreującego postawy obywatelskie studentów i pracowników w środowisku akademickim i pozaakademickim);
- profesora kreującego tożsamość pedagogiki i mobilizującego naukowo-dydaktyczne środowisko akademickie, nauczycieli i rodziców w proces aktywnej edukacji rozumianej jako prawo i obowiązek obywatelski, czynnik rozwoju ludzkiego kapitału pozwalający prowadzić normatywny dyskurs zabezpieczający rozwój demokracji;
- osobę o pełnej, zintegrowanej, wielowymiarowej tożsamości humanistycznej.

Przygotowane przez profesorów: Z. Melosika i J. Nikitorowicza recenzje zostały pozytywnie zaopiniowane przez ich macierzyste uniwersytety.

Po przeprowadzeniu wszystkich wymaganych czynności Senat UKW w Bydgoszczy na posiedzeniu 28 czerwca 2016 roku podjął uchwałę w sprawie nadania tytułu doktora honoris causa prof. B. Śliwerskiemu. W uzasadnieniu stwierdzono, że nadanie tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy „jest uzasadnione oryginalnym wkładem i szczególnymi zasługami profesora Bogusława Śliwerskiego dla rozwoju nauk pedagogicznych, zwłaszcza w obszarze teorii kształcenia i wychowania oraz znaczącym wspieraniem aktywności naukowej bydgoskiego środowiska pedagogicznego funkcjonującego w ramach Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy”.

Uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa prof. B. Śliwerskiemu odbyła się (jak wspomniano wyżej) 5 grudnia 2016 roku podczas uroczystego posiedzenia Senatu UKW w Sali Koncertowej Copernicanum. Otwierając ją, rektor prof. dr hab. Jacek Woźny stwierdził, że „pod każdym względem działalność naukowa profesora Bogusława Śliwerskiego posiada wybitny charakter i połączona jest z zaangażowaną postawą obywatelską mającą na celu dobro polskiego państwa i społeczeństwa”.

Dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii UKW w Bydgoszczy prof. Ewa Zwolińska przedstawiła zebranym przebieg postępowania – kolejne czynności, jakie miały miejsce podczas nadania tytułu doktora honoris causa prof. B. Śliwerskiemu. Rolę promotora w tym postępowaniu pełniła emerytowana prof. dr hab. Teresa Hejnicka-Bezwińska, związana z bydgoską pedagogiką od połowy lat 70. XX wieku. W wygłoszonej laudacji Pani promotor wskazała m.in. na biograficzne uwarunkowania sukcesów uhonorowanego profesora, mówiąc m.in.: „Przyjmując biograficzną perspektywę poznawczą, zaczynać trzeba jednak od pytania o rok i miejsce urodzenia. Profesor urodził się w 1954 roku w Łodzi. W tym mieście w 1945 roku utworzony został uniwersytet na bazie Wolnej Wszechnicy Polskiej oraz później włączonych jeszcze dwóch uczelni (Wyższej Szkoły Pedagogicznej i Wyższej Szkoły Ekonomicznej). Wybór tej *Alma Mater* jako miejsca studiowania nie jest bez znaczenia. Wydaje mi się jednak, iż samo zainteresowanie studiowaniem pedagogiki miało swoje źródło w: 1) dziedzictwie kapitału kulturowego rodziny i najbliższego środowiska, 2) zaangażowaniu w działalność harcerską. Dodać też trzeba, że profesor nie ma

w swym doświadczeniu biograficznym traum związanych z wojną, okupacją i stalinizmem, ale czas urodzenia sprawił, że zdążył jeszcze zetknąć się w okresie swoich studiów z tradycją humanistyczną, która była chlubą II Rzeczypospolitej. W Łodzi gwarantami zetknięcia się z nią byli tacy profesorowie jak: Józef Chałasiński, Sergiusz Hessen, Aleksander Kamiński, Antonina Kłoskowska, Tadeusz Kotarbiński, Karol Kotłowski, Helena Radlińska, Jan Szczepański i wielu innych. Profesor eksponuje swoje intelektualne związki głównie z Sergiuszem Hessenem i Karolem Kotłowskim, a więc klasykami polskiej pedagogiki”.

W wygłoszonej laudacji T. Hejnicka-Bezwińska zwróciła uwagę na następujące zasługi i osiągnięcia prof. B. Śliwerskiego:

- dokonania o szczególnym znaczeniu dla rozwoju pedagogiki jako dyscypliny naukowej,
- badania w działaniu jako obszar ważnych dokonań w praktyce edukacyjnej,
- działalność organizacyjną,
- nagrody i wyróżnienia.

Kończąc laudatorka stwierdziła: „Po zapoznaniu się z działalnością i zasługami Profesora jestem przekonana, że nie możemy mieć wątpliwości, iż Profesor Bogusław Śliwerski, którego dokonania Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszcy postanowił uhonorować nadaniem najwyższej godności akademickiej doktora honoris causa UKW ma znaczące miejsce w procesie *Wielkiej Zmiany* ostatniego ćwierćwiecza”.

Po najważniejszym punkcie uroczystości, jakim było wręczenie przez Rektora UKW i promotor dyplomu doktor honoris causa wygłosił wykład. Jego pierwszą wersję zawierało przygotowane na uroczystość okolicznościowe wydawnictwo *Acta Universitatis Casimiri Magni Doctores Honoris Causa. Bogusław Śliwerski – Doktor Honoris Causa Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego*, Bydgoszcz 2016, w którym znalazł się tekst zatytułowany „Makropolityka badań oświatowych”. Profesor wygłosił jednak głosę do wcześniej opublikowanego tekstu – wykład zatytułowany „Kryzys oświatowej demokracji w świetle makropolitycznych badań oświatowych”. Tekst tego wykładu zostanie opublikowany w wydawanym w UKW w Bydgoszcy czasopiśmie *Przegląd Pedagogiczny* (nr 2 z 2016 roku). W tym miejscu warto wspomnieć, że wygłoszony przez doktora honoris causa wykład został nagrodzony przez zebranych na uroczystości owacją na stojąco.

W trakcie uroczystości gratulacje uhonorowanemu profesorowi złożyli:

- prof. dr hab. Zbigniew Kwieciński – członek rzeczywisty PAN, także doktor honoris causa UKW, który przekazał gratulacje w imieniu swoim oraz Dziekana Wydziału I PAN prof. dra hab. Stanisława Filipowicza i prof. Jerzego Brzezińskiego (również uhonorowanego przez UKW najwyższą akademicką godnością),
- Wicewojewoda Kujawsko-Pomorski Józef Ramlau,
- w imieniu Przewodniczącej Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego prof. dr hab. Joanny Madalińskiej- Michalak dr hab. Piotr Kostyło.

Uroczystości nadania prof. Bogusławowi Śliwerskiemu tytułu doktora honoris causa towarzyszyło wręczenie medalu „Za Zasługi Dla Rozwoju Polskiej Pedagogiki”, który Komitet Nauk Pedagogicznych PAN ustanowił we wrześniu 2016 roku. Medale z rąk wiceprzewodniczących KNP PAN profesorów: Marka Konopczyńskiego i Zbyszko Melosika odebrali: prof. dr hab. Józef Górniewicz, prof. dr hab. Teresa Hejnicka-Bezwińska, prof. dr hab. Zygmunt Wiatrowski (Kapituła uhonorowała medalem także nieobecne na uroczystości: prof. dr hab. Ewę Marynowicz-Hetkę, prof. dr hab. Eugenię Potulicką).

Uroczystość zakończyło złożenie gratulacji i życzeń doktorowi honoris causa przez licznie przybyłych gości, w tym: członków Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, dziekanów wydziałów pedagogicznych (i pokrewnych) z wielu ośrodków akademickich, dyrektorów instytutów pedagogiki, innych zaproszonych gości, wreszcie przedstawiciele bydgoskiego środowiska pedagogicznego.